KURUCUSU VE BAŞ MUHARRİRİ ESAT ADİL MÜSTECABİ

GERÇEK

DÂVÂMIZ : DEMOKRASİ
İDEALİMİZ : SOSYALİZM
REHBERİMİZ : MİLLİ REALİTE

Yıl: 1 — Sayı: 7 ★ Fiyatı 10 Kuruş ✶ HAFTALIK, SOSYALİST, SİYASÎ GAZETE ✶ 5 - Nisan - 1950 Çarşamba

Leon Blum'un ölümü

Fransız sisyalistlerinin otuz beş yıllık Lideri Leon Blum 78 yaşında öldü. Jores'ten sonra en şöhretli bir Fransız sosyalisti olan Blum, bütün taassubu ile ikinci enternasyonal sosyalizminin dayandığı nazarî esaslara bağlı bir Marksist olduğuna şüphe yoktur. Fakat Fransız sosyal mücadelesinin tekâmülünü çabuklaştırmak hususundaki gayretleri son yirmi yılın ihtiyaçlarını karşılayamamıştır.

Leon Blum'un klâsik hüviyeti, Fransız Komünist Partisinin daha realist ve kıvrak bir hareket tarzı yaratmasına imkân vermiştir.

Fransız komünistlerinin parlâmentarist ve ıslâhatçı rareket tarzını benimsemelerinden sonra Sosyalist Partisine yapmış oldukları birleşme teklifinin reddedilişinde de Leon Blum'un büyük bir tesiri olduğu da iddia edilmiştir.

Fransız Sosyalist Partisi, bu büyük liderini kayıp ettikten sonra, belki bir müddet buhranlı devreler geçirecektir.

Şurası muhakkak ki, yer yüzünün en büyük Markscılarını, inkılâpçı devlet adamlarını yetiştirmiş olan ikinci enternasyonal, Leon Blum'un ölümiyle, tarihî vazifesini şerefle tamamlamış olduğunu bir defa daha kanaat getirecek ve Fransız Sosyalistlerinin an'aneci siyasetlerinde esaslı değişmelere yol açacaktır.

Leon Blum, üçüncü bir cihan harbi karşısında Fransanın tarafsızlığını müdafaa edeceğini ne Amerikayı, ne de Sovyetler Birliğini iltizam etmiyeceğini açıkça belirtmişti.

Fransız sosyal mücadele tarihini bilmeyenler ve Avrupada üçüncü enternasyonalini doğuran gerçek sebepleri kavramıyanlar Leon Blum'un sosyalizm lehine olan mücadele taktiğini teşhis ve izah edemezler.

Leon Blum, Fransız mürtecilerine karşı Marksçı mücadelenin gelişmesini temin yolunda daima bir oyalama müdafaası yapmış büyük bir taktikçi idi.

Ömrünün elli yılından fazlasını Marksizmin zaferi uğruna harcamış olan bu büyük adamın ölümünden dolayı Türk Sosyalistleri de bütün dünya sosyalistleri gibi derin bir teessür içindedirler.

İşçi sınıfına pey sürenler

> *İktisadî liberalizmin herkesi kendi kaderine terk etme presibini benimsemiş olan Demokrat Partinin rehperliği işçi sınıfını ücret köleliğinden asla kurtaramıyacaktır.*

Yazan: Esat Âdil MÜSTECABİ

Demokat Parti Başkanı Celâl Bayar'ın, İstanbul vilâyet kongresinde işçi meselesi üzerinde söylediği sözler, 1934 yılı hâtıralarımı canlandırdı. Balıkesirde Balya - Karaaydın madeninin bütün işçileri grev ilân etmişlerdi. Yedi yüz işçi ailesi perişan bir halde bulunuyordu.

Çıkarmakta olduğum gündelik Savaş gazetesi ile grevi destekliyor, gazete hasılatını grev sandığına yatırıyordum. İşçi bütün mukadderatını benim elime terk etmişti. Balya kazasının o zamanki Halk Partisi Başkanı ayni zamanda Balya - Karaaydın madeninin hukuk müşaviri bulunuyor ve pek tabiî olarak greve karşı koyuyordu. Grev komitesinin 14 maddelik taleplerinden hiç birini kabul etmeyen maden idaresine karşı işçi taleplerinin hükûmet ve parti tarafından desteklenmesinden başka çare yoktu. C. H. P. nin bugünkü Genel Sekreteri o tarihte Balıkesir Vilâyet İdare Heyetinin mansup reisi idi. Fakat bu hâdisede hernedense aktif bir rol oynamak istemiyordu.

Kolordu Kumandanı Ali Hikmet Paşa bana, yarın Celâl Bayar gelecek onu bu mesele ile ilgilendirelim. demişti. Ertesi gün Celâl Bayar geldi. Partide Ali Hikmet Paşa ile birlikte Celâl Bayar'a vaziyeti izah ederek işçinin haklarının korunmasını istedik. Ben, Balya'ya kadar giderek hem vaziyeti yakından görmesini, hem şirket üzerinde müessir bir müdahale yapmasını teklif ve rica ettim. Celâl Bayar, asıl meseleyi bir tarafa bırakarak bana aynen şu cevabı verdi: "İsviçreden mütehassıs getireceğiz. İş kanunu projesini ona hazırlatacağız. Balya'ya gitmeye lüzum görmüyorum. Ankaradan bir müfettiş göndererek maden hesaplarını teftiş ettireceğim." Biz hayretle donakalmıştık. Nasrettin Hocanın borç ödeme hülyasını andıran bu cevap ile yedi yüz işçi ailesinin açlık ve perişanlığı arasında hiç bir münasebet yoktu

O akşam askeri mahfilde verilen ziyafette huzuru kalple vaktini geçiren Celâl Bayar, ertesi gün Ankaraya döndü. Ne müfettiş gönderildi, ne de iş kanunu projesi hazırlandı.

Celâl Bayar'ın Ankaraya döndüğü gün ben de Balya'ya hare-

Devamı 4 de

TARİHİ TEKRARLATMAK İSTEYEN DİPLOMAT

Batı Almanyanın Avrupa Konseyine dâvet edildiği günlerde, Mister Çörçil, Almanyanın tekrar silâhlandırılmasını istedi.

Her iki cihan harbinde Alman militarizminin en büyük düşmanı olarak tanınmış olan Çörçil'in galiba yine sadistliği tuttu. Almanyayı evvelâ silâhlandırıp dünyanın başına belâ etmek, sonra da ne yapıp yapıp onu tepelemek.. İşte ihtiyar diplomatın siyasî ve askerî kumar ve eğlence sistemi!

İngiliz muhafazakâr Partisinin klâsik politikası şudur: Avrupa devletlerini birbirine düşürkem ve onların meşguliyetinden faydalanarak İngiliz emperyalizmine Avrupa dışı büyük istismar seferleri hazırlamak.

Avrupa Konseyini, cemiyeti akvam durumuna düşürme taktiği belki yine başarı elde edebilir. Ancak Birleşmiş Milletler teşkilâtı dağıldığı takdirde.

MAKİNE ve IRGAT

İrgat, ırgat kaldıkça, işçi sınıfının ink'âpçı yedek kuvveti olamaz. Ziraat endüstrisi ve toprağın makineye kavuşması iledir ki, ırgatlıktan toprak proletaryalığına geçilebilir.

Yani makine, ağayı patronlaştırırken, ırgadı da sınıf şuuruna kavuşturacaktır.

MUHALEFETİN İŞBİRLİĞİ

D. P. - C. H. P. koalisyon teşebbüsü bir netice vermeyince M. P. - D. P. muhalefet birliği ortaya çıktı.

Biz, demokrasi uğruna kurulacak her mücadele birliğine taraftarız. Ancak, demokrasi merdiveniyle iktidara ulaştıktansonra merdiveni ortadan kaldırıvermek niyetinde olanlara karşı da şimdiden tedbirli olmalıyız!

YARGITAY ve POLİTİKA

Yargıtay mahkemesi sayın sayın Başkanı o yüca makama oturduğu gündenberi yüksek politika ile meşgul olageldi Şimdi de Demokrat Partiye katılıyor. Adaleti politikaya tercih etmiş olanın milletvekilliği adaylığı kadar normal ne olabilir!

İBRET TAŞI

AÇLIK GREVİ

Büyük millî ve marksist şairimiz Nazım Hikmetin açlık grevine karar vermiş olması, haksızlığın başına indirilmiş bir balyoz tesiri yaptı. İşçinin "Bir az daha ekmek" istemekten ibaret olan grev hakkını yasak eden kanunlarımızda açlığa karşı hiç nedense hiç bir müeyyide mevcut değildir!

Memleketimizde açlık tamamile serbettir. Ve şairimiz de bu biricik hürriyetten faydalanmak azmindedir!

Barlas'a göre Sosyalizm

C. H. P. erkânından, Devlet Bakanı Cemil Sait Barlas'ın Kilisdeki nutkunda, bizi ilgilendiren bazı fikirlerle karşılaştık.

Bakan şöyle diyor: "Bizi sosyalistlerle birleştiren nokta şudur: Biz içtimaî adalet bakımından devletçiyiz. Biz, kerek iş, gerek fikir amelesinin istismarına asla müsaade etmiyeceğiz. Biz den şunu mu istiyyorlar: Ufak çocuklar,kadınlar fabrikalarda inlesin mi?"

Devlet Bakanı, iş kanunu, iş mahkemeleri, işçi sigortalarını istismara karşı bir korunma tedbiri saydığını da bildiriyir.

Çam sakızı, çoban armağanı da olsa bütün bunlar hiç yoktan elbette daha iyidir. Esasen dünyanın hiç bir yerinde işçinin kanunlarla korunması hareketi doğrudan doğruya sosyalist hükûmetlerle başlamış değildir. Burjuva hükûmetleri bu mevzuatı kâh insanî sebeplerle, kâh kendi nizamlarını müdafaa zaruretile, çok defa da işçi kitlesinin siyasî tazyikiyle meydana getirmiştir.

Bu sebeple, biz bu günkü hükûmetlerin işçi lehine olan âtifetlerini açık suratla karşılayacak değiliz. Çünkü, daha iyisini yapacak kuvvet ve iktidarı ele edinceye kadar bunun böyle devam edip gideceğini biliriz.

İçtimaî adalet bakımından devletçi olan Bakanın, bir noktada sosyalizm ile temas halinde olduğu iddiasına da bir diyeceğimiz yoktur.

Ancak, Barlas, nutkunun biraz ötesinde de şöyle diyor: "Sosyalizmden ayrıldığımız nokta şudur: Bizde mülkiyet asıldır. Aile asıldır. Bizde çalışma serbesttir. Biz bu bakımdan tamamiyle ferdiyetciyiz. Devletçiliğimizin farik fasfı budur."

Biz bu memlekette, Cemil Sait Barlas gibi düşünenlerin büyük bir çoğunluk teşkil ettiğini çok iyi bildiğimiz içindir ki, "Gerçek" in ilk sayısındanberi durmadan, sosyalizmi izaha çalışıyor, sosyalizm adına edinilmiş olan sakat fikirleri düzeltmeye, doğrultmaya uğraşıyoruz.

Görüyorsunuz ki, koskoca bir Devlet Bakanı, sosyalizm de mülkiyetin ve ailenin mevcut olmadığı kanaatindedir. Yatağanla dahi kazınılması müşkül olan bu yanlışlıklar "Sosyalizmin Ana Hatları" başlıklı makalelerimizde de herkesin anlıyabileceği açıklıkla belirtilmiştir.

Burada bir defa daha tekrarlıyalım ki, sosyalizm, mülkiyet müessesesinin umumileşmesine taraftardır. Bakanın müdafaa ettiği ferdiyetçilik ise bi'akis, büyük bir mülkiyet temerküzüne ve ayni zamanda muazzam bir mülkiyetsizler kalabalığına müncer olmaktadır.

Daha geçenlerde, Büyük Millet Meclisinde, bizim sayısını beş milyin olarak bildiğimiz topraksız ırgadının, yani tamamiyle topraksızlar, yani tamamiyle mülkiyetsizler kalabalığının sekiz milyona yaklaştığını iddia edenler oldu.

Yalnız İstanbul şehrinde yarım milyona yakın kiracı, yani mesken bakımından mülkiyetsiz insan bulunduğunu da biz ilâve edeiim.

Aile meselesine gelince; biraz sosyoloji bilgisi olan herkes, insan cemiyeti mevcut kaldıkça, aile müessesesinin de devam edeceğini kolaylıkla kavrayabilir.

Halbuki biz, Cemil Sait Barlas'ı yalnız Devlet Bakanı değil, az çok dünya görüşü olması icap eden bir münevver olarak tanıyorduk.

Sosyalizmin Ana Hatları

5 - Millet ve Sosyalizm

> *Millî duygular; bizi millete ulaştıran ana yollardır. Halka yaklaşamayan sosyalistler, sosyalizmden uzaklaşmış olurlar.*

Bu gün, sosyalizm aleyhinde en hatalı görüşlerden birini daha düzeltmek istiyoruz: Birçokları, sosyalizmin milleti inkâr ettiği, sosyalistlerin milliyetçi, yâni kendi milletine bağlı olmadıkları kanaatindedirler. Bu kanaati doğuran iki mühim sebebi, her şeyden önce açıklamak isteriz:

1 — Sosyalizmin düşmanları, millet ile Marks'cıların arasını açmak maksadiyle bu iftirayı sureti mahsusada tertiplemekte ve yaymaktadırlar. Gerçekte ise, küçük bir azınlığın iktisadî üstünlüğünü devam ettirmek için milletin büyük bir çoğunluğunun sefalet ve ıztırap içinde kıvranmasına kulak asmayanlar asıl onlardır.

2 — Sahte Marks'cıların, anarşistlerin mâceracı hareketleri de böyle bir kanatin yayılmasına sebep olmuştur. Halbuki, bu zevzek solcuların Marksizm ile zerre kadar ilgi ve bilgileri yoktur. Bunlar sosyalizmin yüz karasıdır.

Kapitalist ekonomi nizamında milletseverlik lâftan ibarettir. Çünkü iç kapitalistler, dış kapitalistlerle işbirliği ederek keşndi milletlerini daha fazla istismar etmek yolunu bulurlar.

Bir kapitalistin vatanı, en çok para kazandığı memleket, milleti

Devamı 4 de

TARİHİMİZİN KABİLEDEKİ KAYNAĞI

Doğunun geriliğini doğurmuş olan sebepler onun inkılâpçı karakterinin de zorunlu sebepleridir.

Yazan: Ali RUŞENOĞLU

İyi dostum,

Bu mektubu sana bir taraftan bundan önceki ve sonraki yazılarımın bir çeşit anahtarı olduğu için; birtaraftan da formalite gereği fikir vassallerinin eline düşmüş olan basılmamış bir kitaptaki fikirleri biraz daha "Tahrif edilerek çalınmaktan kurtarmak için" yazıyorum. Bu kitabın serüveninden sana söz etmiştim galiba. Bir dost yazı makinasında yedi nüsha çıkardı, yakın dostlarıma dağıttım. Böylece kitabı fikir kö'elerinin tahribatından kurtarmağa çalıştım. Mektubum sana, yayınlamak imkânını bulamadığım bu kitabın çok kısa bir özetini verecektir. Bundan sonraki yazılarıma gelince onlar ayni konular üzerinde, bugünkü durumumuzu aydınlatmağa çalışacak - bilimsel bütün şartlardan soyulmuş - yazılardır.

Orta Asya çok geniş bir alan olduğu, toprak ve ik'im şartları da elverişli bulunmadığı için kabileler toprağa yerleşerek, Sümerde, Mısırda, Yunun ve Romada olduğu gibi siteler yaratamamışlardır. Bunun sonucu olarak kabile hayatı Orta Asyada sürekli bir hayat şekli olmuştur. Bununla beraber kabi'e ile ilgili bir takım sosyal olaylar ortaya çıkmıştır.

Bunlardan birincisi "Aşirî monarşiler" dir. Bu terimden maksadım şu: Önce etnik bir realite olarak yaşayan kabileler, belirli bir gelişmeden sonra kabilelerden birinin içinden çıkan bir reisin etrafında kılınç kuvvetiyle bir'eştirilirler. Bu bir sentez değil, sadece geçici bir gelişmedir ve genel olarak kabile aristokrasisinin egemenliğinin ifadesidir.

Bu olay gerçekleştikten sonra aşirî emperyalizm başlar. Yani gerçekleşen kabile monarşisi önce kendisine komşu olan başka aşirî ulusları itaat altına alır. sonra site kurmuş, medeniyet yaratmış uluslar üzerine çullanır. Bu devreye "Aşirî tiranlık" yani medenilerin, göçebelerin idaresine geçmesi diyoruz.. Sürekli akınlar sonucunda göçebeler geniş bir coğrafya alanı üzerinde yayılarak "Aşiri imparator'uk" gerçekleşir....

Antik siteyi kurmuş uluslar da, kabileler site içinde erir, ortaya yeni bir toplum şekli çıkar. Aşirî monarşi ve imparatorluklarda böyle bir sentez yoktur. Birlikler yıkıldığı vakit kabileler tekrar eski halleri i'e ortaya çıkarlar. Sadece hazır buldukları s i t e l e r e yerleşmiş olanlar bir takım değişiklikler geçirirler. Bunu aşağıda göstereceğiz....

Kabilenin alt yapısı ağıl (Çoban'ık) ekinomisidir. Sosyal sınıflarda sürü sahibi - çoban olmak üzere başlıca iki tanedir. Bununla beraber istilâ harplerinde alın(an) esirlerden kurulmuş bir köle ve uşak sınıfı da aşirî imparatorluk devrinde çok genişler... İmparatorluktan önce kabilelerde - kabile reisininki en büyüğü o'mak üzere - sürüler oldukça ufaktır. Bu sürülere bakmakla görevli sürüsüz adamların (Çobanların) yaşayış tarzı da zenginlerinkinden kesin şekilde ayrılmamıştır....

Fakat aşirî monarşi ortaya çıkınca merkezî kabilede çok büyük sürülerin de ortaya çıktığı görülür. Bunlara bakmak için pek çok adam - tabiî çoluk çocukları ve çadır'arı ile bu sürülerin peşinden gider, yer, yer konarlar. Bunlara "Göçer çiftlikler" diyoruz. Bunlar hareket halinde timarlar, zeametlerdir. Ve Profesör Vladimirtsov'un dediği gibi (Bu büyük âlimin eserini Abdülkadir İnan Türkçeye çevirmiştir) bir senyorun malıdırlar.

Göçebeleri tahrik ederek aşirî emperyalizmi yaratan ya'nız bu temerküz "Büyük göçer çiftliklerin ortaya çıkması" olayı değildir. Kabile hayatının zorunlu hali olan yağma ve çapul geleneği de bu yayılmada ro' oynar. Yalnız şuna dikkat edilsin ki, aşirî imparatorluk dediğimiz, dünya çapında yayılma yalnız çapul ve yağma geleneğinin, egemen olduğu devirlerde doğmamakta ve aşirî ekonomide çok büyük bir değişme olan tümenlerin (Büyük göçer çiftliklerin) kurulduğu devirde gerçekleşmektedir.

Aşirî yayılma kabi'e ülkelerinde kaldığı zaman sonuçlar o kadar önemli olmayabilir. Fakat o mutlaka Çin, Hind, İran Küçük Asya gibi çok eski zamanlardan beri site devrini ve dolayıs'yle medeniyeti yaşamış ülkeler üzerine gelir. Hattâ Avrupaya geçer....

Site ülkelerine yerleşmeği başaran her aşirî isti'â orada toprak mülkiyetinin doğmasına meydan bırakmayan has, timar, zeamet (İkta, mukataa) sistemini doğurur ki, bu önce Orta Asyada görülen - merkezî kabile reisinin özel malı olup vassallere, (Aşirî harplerde başarı gösteren beylere) ve baş ailenin fertlerine ayrılmış - göçer çiftliklerin (Hareket halindeki timar'arın) ayni sistem ve zihniyet içinde durur çiftlikler (Toprak timarları) haline gelmesinden başka hiçbir şey değildir....

Karl Marks bir mektubunda: "İhtiyar Bernier hak'ıdır. Doğunun bir dinler tarihi olan görünmesinin sebebi orada toprak mülkiyetinin kurulamamasıdır" diyor., Aşirî monarşi devrinde büyük sürüler ortaya çıkarak onun ardından aşirî imparatorluk gerçekleşince, korkunç bir tirani i'e sitelere giren göçebeler köylü psikolojisinden yoksun olarak, ganimetleri bölüşür gibi ziraat topraklarını da beyler ve sülâle üyeleri arasında bölerler.. Bütün topraklar devletin (Yani hâkim sınıfın) malı olarak ka'ır. Bu, bütün ekonomik kaynakların, çok dar bir zümrenin elinde kalması demek olduğundan Şark imparatorluklarında hiç bir halk hareketi muvaffak olamaz. Halk, hâkim sınıfın toprağında serf, dairesinde memur veya ordusunda asker olarak kendini tamamiyle ele vermiş durumda bulunur. Ticaret te İlhanlılarda göründüğü gibi "ortak'ar" şeklinde yine çiftlik usulünde organize edilmiştir....

Bizde, endüstri devrine girmek gerekince, egemen, asker sınıfı devlet kapitalizmi yoluyla (Endürtri çiftlikleri) kurar.

Tarihimiz aşiretin evrimlenmiş şekillerinin tarihidir....

Bu gidiş bize açık olarak şunu anlatır: Her zaman, egemen ve kaynağı yönünden aşirî - asker çok dar bir k'ik (Sülâle üyeleri ve timar beyleri) başta bulunmuştur. Doğu devlet'erinin daima dıştan bir darbe ile yıkılmaları ve ıslâhat teşebbüs'erinin de hep dıştan yapılan müdahalelerle belirmesi halkın tamamiyle köleleştirilmiş olması yüzünden hiç bir halk hareketinin başarı kazanamaması sonucudur. Bu günkü endüstri devrinde de bu bakımdan değişen hiç bir şey yoktur. Sadece kapitalizmin emperyalizm devresine girmesi'le değişmeler o'muştur. Onları başka bir mektupta ele alacağım....

Avrupada burjuva devrimi ölürken biz monarşi denemeleri yapıyorduk; Avrupada burjuvazi devri biterken, şahsî teşebbüs denemeleri yapıyoruz. Bu da bize daima "Geri" kaldığımızı gösterir. Şu halde Doğu, halkın egemenliğini gerçekleştirecek olan sıçramayı yapmak zorundadır. Tarihsel gelişi yönünden Doğunun geri'iğini doğurmuş olan sebepler, onun inkılâpçı karakterinin de zorunlu sebepleridir....

Ali Ruşenoğlu

ORD. PROF.

Sayın Ord. Prof. Şekip Tunç, Cumhuriyette yazdığı "Putlaştırma temayülü" konusundaki bir yazıda, mistik, ruhçu, idealist bir ilim ve felsefe anlayışına olan özlemini belirttikten sonra modern resim ile arasının hiç de iyi o'madığını gösteren fikirler sıralıyor. Tabiat bilimlerine dayanan modern materyalizmi, öte taraftan da tarihsel materyalizmi "Nârin ve zârif mizacının bir neticei tabiiyesi olarak" kötüledikten sonra da materyalist bilim ve felsefede olduğu kadar modern resimde de bir putlaştırma temayülü görüyor. Görebilir, göz ferman dinlemez.. Kendisine ressam'ar karşılık versin. Biz sadece Prof'un icadı olan bu putların; halkları yüzyıllardanberi sömürüp duran silâhlı, sermayeli, sarıklı zalim ve kan dökücü gerçek putları perdelemek için uydurulmuş olduğunu söylemek isteriz.

AŞIRI

"Yaprak" dergisinin son sayısındaki baş yazı sahici bir demokrasinin gerektirdiği şartları güzel bir şekilde anlatmakta ve aşırı'yı demokrasiden korkanların onu kösteklemek için imal ettiklerini belirtmektedir. Geçen sayıda çıkan tarafsızlık konusu üzerindeki yazıda ayni kuvvette güzel bir yazıdır.

MUSTAFA UYKUSUZ

Memleketimizin en kuvvetli karikatüristi olduğunu ispat etmiş olan Mustafa Uykusuz Hür Marko Paşa'nın ilk sayısında Toprak Kanunu ile ilgili olarak ölüsünün ayakları dışarıda kalmış olan bir mezar çiziyor. Bu kuvvette bir karikatürü çoktan beri görmemiş olduğumuzu söyleyebiliriz.

Bu zihniyet değişmedikçe bu milletin beli doğrulamaz

Hayvan'a insan arasındaki bariz fark şundan hasıl olmuştur: Hayat mücadelesinde hayvanların tabiata karşı kullandıkları mücadele vasıtası, tabiî uzuvlarıdır. Bunun için de şartlar, biyoloji ilminin tesbit ettiği gibi, hayvanların bünyevî tekâmülü çok batı ve yaşayış tarzlarının yeknesak oluşunu doğurmuştur. Halbuki; insanların hayat mücadelesi, tabiatla mücadelelerinde tabiî uzuvlarından başka vasıta olarak âlet kullanmalarıdır. Bu âletin günden güne mükemmelleşmesi, mürekkepleşmesi ile paralel o'arak inkişaf eden insan dimağı ve bu yüzden de hasıl olan yüksek düşünce, ince fikir sahibi o'uşu, insanı hayvandan ayırmaktadır. Şu halde insan cemiyetinin ehemmiyeti ve mânâsı, ihtiyaçlarını temin ve tatmin için, kollektif bir tarzda emek sarf ederek tabiatla mücadeleye koyulmasıdır. Böyle müşterek bir vasıf taşıyan insan topluluğunun yaşama tarzı, tarih boyunca bünyesinde hasıl olan sosyal haksızlıklar yüzünden ne kadar döğüşmeler, boğuşmalar olmuş, nice merhaleler aşmış, çeşitli safhalar geçirmiş, devirler devrile devrile bu güne ulaşmıştır.

Halbuki, insanların tabiatla mücadelelerinde kullandık'arı istihsal âletleri kollektif emek sayesinde, tabiatın karşısına onu esir etmek için dev gibi dikilmiştir. Hayat mücadeesinde bu kadar geniş imkâna sahip olan insan cemiyetinin, tabiatın parçası olmakla beraber, tabiatın kanunlarından ayrı hususî kanunlar çerçevesi irinde yürüdüğünü görmeyip, hâlâ onu bioloji ilminin hayvanat bahsine karıştırmakta ve insan cemiyetinde, boğuşmanın, i'elebet devam edip gideceğini ileri sürenler var. Buna istinaden sosyal haksızlıkları devam ettirmeye yeltenen çıplak menfaat düşkünleri ferdî menfaatlerini bu kanaldan görüp, yüksek perdeden konuşmaktadırlar.

Ha'buki; şu hakikat gözle görülür, elle tutulur bir haldedir; Tabiatla mücadeleyi kafa yorup emek sarf eden kitleler yürütmektedir. İşin inceliği, bilgiye dayanan mücadele içinde emeğin verim derecesine göre hasıl olan hayat seviyesidir ki, medeniyet kataloğunda milletin yerini tayin eder.. Bilgide, sosyal haksızlıkları bertaraf edip insan haklarının tanınma derecesine bağlıdır. Ça'ışan insanları insan haklarından mahrum edip gözleri bağlı, dolap beygiri gibi, çalıştırma usulüne devam eden milletler, geri kalmıştır.

Bu münasebetle geçenlerde gazetelerden birinde yazıldığına göre, Büyük Mi'let Meclisinde işçi meseleleri konuşulurken, bir milletvekili şu sözleri sarf etmiştir: "İşçiye fazla yüz vermeyin, onları şımartırsınız." İşte demokrasiye aykırı ve insan haklarına tecavüz eden bir söz. Burnundan ilerisini görmeyen bu milletvekili. halkın sırtında yükselen kürsüden, sarf ettiği söz'erle, sosyal haksızlığın en büyüğünü teklif etmektedir Bu suretle de memleketine ne kadar fenalık ettiğinin farkında bile değildir. Silkinip kalkınma ve yükselmenin en büyük düşmanı, sosyal haksızlık ve onun *veledi* olan cehalettir. Hakikî demokrasi, hayatın ağırlığını omuzlarında taşıyan ve kalkınmanın biricik kaynağı olan kitlenin en basit haklarını inkâr etmekle değil, halk çoğunluğunun sosyal zaruretlerden doğan, istek ve arzularına göre ayarlanmış kanunların, disiplini altında içtimaî münasebetleri devam ettiren idare usulü i'e tahakkuk eder.

Mustafa BÖRKLÜCE

Devletçilik ve Liberalizm

Memleketimizde Selim III ten beri başlayan ve Tanzimat, Meşrutiyetler, Cumhuriyet safhalarından geçerek bugüne kadar gelen garplılaşma cereyan'arı Batı teknik ve medeniyetini şüphesiz liberalizm dediğimiz sosyal düzen içinde görüp tanımışlardır. Esasen 19 uncu yüzyıl - yani Osman'ı teceddüt hareketlerinin başladığı asır - Avrupada liberalizmin kesin bir hâkimiyet kurduğu asırdır. Osmanlı müceddit'eri için bundan başka "Örnek sosyal düzen" yoktu, olamazdı.. Şu halde denilebilir ki bizim Batılaşma hareketimizin gayesi örnek sosyal düzene uyan bir Türkiye yaratmaktı. Teknik ve medeniyeti sosyal düzen dışında "Havada" düşünmek imkânsız olduğundan bu zarurî idi. Osmanlı ideolog'arı, N. Kemal, Mithat Paşa, Jön Türkler... Hep Fransız inkılâbı geleneğini müdafaa ve bu uğurda mücadele ediyorlard(Tarihî gelişi itibarile toprak üzerinde fert mülkiyeti geleneğinin (Tımar sistemi yüzünden) bilmeyen ve müteakip sosyal safhada sermaye terakümünü de yaşamamış bir memleket kendi yıkık ekonomi ve medeniyetinin taban tabana zıddı olan bir sistem içine girmek zaruretile karşı karşıya bulunuyor; sömürülmekten kurtulmak için onu sömürenlerin haiz oldukları silâhların aynisiyle techiz edilmek gerektiğini söylüyordu.

Teceddüt hareketlerinin sonuçları herkesçe biliniyor... Cumhuriyeti kuranlar şüphesiz. memleketimizde Se'im III ile başlayan Fransız devrimi geleneğinden (N. Kemal ve Mithat Paşada fikrî, siyasî ideologlarını bulmuş, fikir, an'ane ve ülküsünden) geliyorlardı. Bu itibarla onlar için örnek sosyal düzen liberalizmden başka bir şey olamazdı. Kabul ettiğimiz anayasa bunun delilidir.. Devletçilik prensipleri kabul edilirken yapılan tarifte bir "Mâzeret" noktası "Fert yapamadığı için" kaydı vardı. Bir ara Celâl Bayar, "Biz devletçiliği, sonra anonim şirketlere devredebilecek bir faaliyet o'arak kabul ediyorduk" demişti.. Gerçekten devletçiliğin yanında ticaret, müteahhitlik gibi sahalar teşvik edilmiş, "Teşviki sanayi" kanunu ile şahsî endüstri korunmuştur.

RAKAMLAR-GERÇEKLER

Taşıtlar

Türkiyenin hayvanla işleyen her türlü taşıt sayısı 1140040 olduğuna göre, 16 kişiye bir taşıt düşmektedir. Bu nispet köylerde 14, şehirlerde ise 80 dir. Demek ki, köylerde ancak 3 aileye bir taşıt düşmektedir.

Türkiyede her 24 köylünün bir öküz arabası, 40 köylünün bir kağnısı vardır. Sıvas vilâyetindeki bütün taşıtların % 99 u kağnıdır.

1946 yılında, 1161 kişiye bir bisiklet, 24452 kişiye bir motosiklet, 5168 kişiye bir otomibil, 3503 kişiye bir kamyon ve 15643 kişiye bir otobüs düşüyordu.

Motorlu taşıt yoksulluğu bakımından bütün dünyada, Çin'den sonra Türkiye gelir. İkinci Cihan Harbinden önce kaç kişiye bir otomobil düştüğünü aşağıdaki listede göreceksiniz:

	Bir otomobile düşen nüfus sayısı
Birleşik Amerika	4
Yeni Zelânda	6
Kanada	8
Avusturalya	9
Fransa	18
İngiltere	20
Cenubi Afrika	24
Danimarka	25
İsveç	29
Norveç	32
Belçika	37
Almanya	39
Arjantin	46
Hol'anda	56
Finlândiya	75
İtalya	93
Cezayir	105
Çekoslovakya	144
Portekiz	151
Meksika	193
İspanya	199
Sovyetler Birliği	217
Brezilya	281
Macaristan	410
Mısır	466
Yunanistan	495
Japonya	565
Romanya	798
Yugoslavya	836
Hindistan	1711
Türkiye (1946)	5168
Çin	10056

Türkiye otomobil mevcudunun % 49 u İstanbul, % 23 Rnkara, İzmir ve Bursa vilâyetlerindedir. Bütün Türkiye kamyonlarının % 48 i Ankara, İzmir, İstanbul, Zonguldak ve Seyhan vilâyetlerindedir.

Böylece Ziya Gökalp'te nazarıyesini bulan "Millî zengin yetiştirmek" ülküsü hiç aksamadan devam ettirildi.

Bu gün Avrupada liberalizmin devrini ikmal ettiği bir devirde bizde şahsî teşebbüs yayılmakta ve _ pek tabiî olarak - liberal Amerika tarafından desteklenmektedir.

Bu olayların yanında gerek devlet ve gerekse fert endüstrileri ile birlikte bir işçi sınıfı teşekkül ediyor ve haklarını istiyor. Diğer taraftan köy istihsali sahasında "Karasapan" devri devam edip gitmektedir.

Denilebilir ki, Batılaşma hareketlerimizin "Örnek sosyal düzeni" olan liberalizm bu gün şehirlerde meyvelerini veriyor.. Ancak Avrupa ile aramızdaki mesafenin kapanmış olup olmadığı meselesi çok mühimdir Çünkü Avrupa bu safhayı bitirirken biz ona yeni, yeni giriyoruz. Bu yüzden yeni bir çıkmaz içinde olup olmadığımız düşünülmeğe değer.

H. T.

LAİKLİK İNKİLABINDA İLERİ BİR ADIM

Türk Ceza Kanunun 163 cü maddesinin değiştirilmesi

Lâiklik prensibi Türkiyede resmen 9 - Nisan _ 1928 tarihinda (1) kabul edilmiş olduğu halde lâiklik aleyhindeki propagandalar - ceza kanunumuzun bazı maddelerini değiştiren 5435 sayılı kanunla - ancak geçen sene, ceza müeyyidesi altına alınmış bulunmaktadır. Yani lâikliğe aykırı hareketlerin cezalandırılabilmesi ancak 16 _ Haziran - 1949 tarihnide yürürlüğe giren bu 5435 sayılı kanunla mümkün olmuştur. Vakıa ceza kanunumuzun 163 üncü maddesi, bu 5435 sayılı kanunla değişmeden önce de, lâiklik aleyhindeki propagandayı men etmişti. Fakat bu men ediş mutlak değildi. Adalet Bakanı Fuat Sirmen de eski 163 üncü madde hakkında şöyle diyordu: "163 üncü madde, arkadaşlarım bilirler ki, dini siyasete âlet etmeği men etmiştir Yalnız mutlak olarak etmemiştir. Dini siyasete âlet, bir suç teşkil edebilmek için, bugünkü mevcut kanunumuza göre, bu hareketin memleket menfaatlarını ihlâl edebilmesi şarttır. Bu güne kadar olan tatbikat bize şunu göstermiştir ki, din siyasete âlet edilmiş olduğu halde, bu hareketin memleket menfaatlarını ihlâl ettiği sabit olmadığından dolayı bir çok kimseler bu muzır hareketi yapmış oldukları halde cezaî bir müeyyide altında bulundurularak tecziye edilmemiştir." (S: 691) (2)

Türkiye devletinin lâik olduğunu anayasamız sarih olarak kaydettiği halde lâiklik aleyhindeki faaliyetlerin cezasız kalmasının inkılâp prensiplerine aykırı bulunacağı âşikârdır. Zira Fuat Sirmen'in de dediği gibi: "Nasıl ki inkılâbımızın temel esaslarından biri olan Cumhuriyetçiliğe aykırı hareket mevcut kanunumuzla sarahaten yasak edilmiş ve cumhuriyet, devletin gayri kabili tegayyür bir şekli olarak kabul edilmiş ise BİZ İNKILÂP ÇOCUKLARI LAİKLİGİ DE İNKILÂBİMİZİN EL SÜRÜLMEZ VE GERİ DÖNÜLMEZ BİR TEMELİ OLARAK GÖRÜYOR VE TELÂKKİ EDİYORUZ." (S: 690)

İşte ceza kanunumuzun 163 üncü maddesinde geçen sene, 5435 sayılı kanunla yapılan değişikliği bu görüşün ve anlayışın eseri olarak telâkki ediyoruz. Bunun içindir ki, buyeni 163 üncü maddenin kabulü, lâiklik inkılâbımızın ileri bir merhalesi olarak kabul edilebilecek bir hâdisedir. Zira bu madde ile lâiklik, hakikaten "inkılâbımızın el sürülmez ve geri dönülmez bir temeli olarak" görülmüş ve telâkki edilmiş bulunuyor.

Lâiklik inkılâbımızın yeni ve ileri bir merhalesi telâkki ettiğimiz bu 163 üncü madde ile hangi fiillerin ceza müeyyidesi altına alınmış bulunduğunu açık olarak anlamak için, bu madde Mecliste görüşülürken milletvekillerinin verdikleri misalleri burada tekrarlamayı faydalı buluyoruz:

"Meselâ (Kanunu Medenîdeki veraset usulü yanlıştır. Bunun İslâmiyet esaslarına göre ıslâhı gerekir.) İşte bunu kimse diyemiyecektir. Sonra (Faizı İslâm dini men eder. Madem ki faiz alınmaz, o halde İslâmiyet esasına aykırı olan bankaları kaldıralım.) diyemiyecektir." (S: 584. Bingöl Milletvekili Feridun Fikri Düşünsel)

"Meselâ elimizdeki Kanunu Medenîde, İsviçre hukukunda, bir mal birliği, mal ortaklığı fasılları vardır. Bu memlekette şimdiye kadar hiç tatbik görmemiştir. (Bunu kaldıralım da bunun yerine başka bir devletin kanununu getirelim.) demek caiz. İşte bunu kısmen kaldırmak. Fakat başka bir devletten getirirken yani başka bir kanun hükmü koyarken İslâm hukukuna dönersek asla caiz değildir. Yasaktır." (S: 58 . Muğla Milletvekili Necati Erdem.)

"Bir insan çıksa ve dese ki, (Bu memlekette servetin dağılmaması için miras hukukunun değiştirilmesi lâzımdır. Erkeğe daha fazla, kadına daha az hisse verilmesi icap eder. Bu, iktisadî bünyemize de uyar. Faydalı olur.) Buraya kadar bir şey yok, suç değil. Fakat ilâve edrse ki, (Eski ahkâm da buna müsaittir.) işte din propagandası yaptı. Bu maddeye göre derhal cezalandırılmak icap edecek. Bu olur mu?" (S: 669. Afyonkarahisar Milletvekili Hasan Dinçer.)

"Bazı sualleri sayın Adalet Bakanına ben de sordum. Ve o zaman dedim ki:

Birden fazla evliliğe taraftar bir cemiyet kurulsa ve cemiyet proğramına (Birden ziyade evliliğe taraftarız. Erkek mirasçı, kadın mirasçıdan bir kat fazla miras almalıdır. Müskirat ticareti men edilmelidir. Devlet müskirat ticareti yapmamalıdır. Nikâh serbest olduğu gibi talâk da serbest olmalıdır. Mahkemenin ve hâkimin takdirine bırakılmalıdır. Faiz men edilmelidir Tatil Pazar günü değil, Cuma olmalıdır.) esaslarını koyarsa ne olur?

Sonra (Nüfusu arttırmak için, Türk köylüsünün hayat şartlarına intibak edebilmek için iki evliliğe taraftarız. Servet inkisam etmemek için erkek mirasçı, kadın mirasçıdan bir kat fazla hisse almalıdır. İçki bir çok cürüm ve cinayete vesile oluyor, men edilmelidir. Ve bahusus devlet bunu hiç yapmamalıdır.) gibi bazı içtimaî ve iktisadî sebepler göstererek bunları zikre derse ne olur?

(Eskiden faiz icabı erkek kadından bir kat fazla miras alırdı.) dersem veya (Eskiden de bizim hayatımızda, İslâm hukukunda birden ziyade evliliğe müsaade edilmişti ve bu bizim millî an'anemiz meyanına girmişti.) dersem ne olur?

İlk iki şekilde ifadelerin suç olmadığı ve fakat (Eski ahkâm da böyle idi, şeriat ta böyle kabul etmişti. Veya dinen böyledir.) dersem suç olacağı cevabı verildi." (S: 685. Kayseri Milletvekili Sait Azmi Feyzioğlu.)

"Meselâ Büyük Millet Meclisi üyelerinden bir milletvekili bir takrir verse ve dese ki: (Türk milletinin şu veya bu sosyal durumuna göre bir zevce ile kalmak hususundaki hüküm değiştirilmesi bizim içtimaî ve millî durumumuza daha uygun olur, teaddüdü zevcatı kabul etmemiz yerindedir.) dese bu, suç olur mu? Olmadığı gibi hariçte de böyle ilmî bir yazı yazılabilir. Söz söylenebilir.,...... Ne vakit ki (Şeriat hükmü böyledir. Biz de Müslümanız, şerait hükmüne uyarak kanun haline getirmek icap eder.) dedi mi, onun dili kesilmelidir. Bu, irticaın, kapkara, ta kendisidir. İşte bizim menini istihdaf ettiğimiz hareket te budur...,... Veraset işi de böyle. Muhtelit tedrisat işi de böyle." (S: 767 Balıkesir Milletvekili Süreyya Örgeevren.)

Görülüyor ki, 163 üncü maddenin tefsirinde bir ihtilâf yoktur. İhtilâfın mevzuu bu maddeye göre cezalandırılacak olan hareketlerle cezasız kalacak hareketler arasında bir mahiyet farkı bulunup bulunmadığı hususundadır. Meselâ Süreyya Örgeevren, bu maddenin, ceza tehdidi altında bulundurduğu hareketlerle cezasız bıraktığı hareketler arasında esaslı bir fark bulunduğu kanaatında olduğu halde Necati Erdemle Hasan Dinçer bu iki çeşit hareket arasında bir mahiyet farkı olmadığını söylüyorlar. Sait Azmi Feyzioğlu da diyor ki: "Bendenizi tereddüt ve endişeye sevk eden bilhassa bu nokta olmuştur. Bir cemiyet ki, açıktan açığa (Din ve şeriat hükümleri bu idi, bunun için biz de buna taraftarız.) şeklinde ifade etmiyor. Ve fakat dinî ahkâmı, dinin muamele kısmını bu günkü cemiyetin kuruluş ve nizamına hâkim kılmak için mücerret cümleler veya peçelerle iktisadî, içtimaî sebepler gösterilmek suretile hepsini sıralıyor. Sadece din veya şeriatı ifade etmiyor. Suç değil. Ben hiç bir fark görmüyorum. Bu şekil bendenizi tereddüte düşürdü." (S: 865)

Tasarı kanuniyet kesbetmiş bulunduğuna göre, bu maddenin cezalandırdığı hareketlerle cezasız bıraktığı hareketler arasında bir mahiyet farkı bulunduğu Kamutayca da kabul edilmiş demektir.

Kanaatımızca arada hakikaten oldukça büyük bir fark vardır. O da şudur:

— Türk milletinin iktisadî ve sosyal durumuna göre erkek mirasçının, kadın mirasçıdan bir kat fazla miras alması daha uygun olur. Kanunumuzu bu şekilde değiştirmeliyiz.

Diyen bir şahıs bu sözü ile karşısındakini düşünmeğe ve cevap vermeğe dâvet etmiş bulunmaktadır. Bu fikri münakaşa etmek ve yanlışlığı meydana çıkarmak daima mümkündür. Halbuki,

— Dinimiz erkek mirasçının kadın mirasçıdan bir kat fazla hisse almasını âmirdir. Kanunumuzu dinimizin bu emrine uydurmak lâzımdır.

Diyen bir şahıs, karşısındakine düşünme ve münakaşa imkânını tanımaz. Teklifinin tenkitsiz ve münakaşasız kabul edilmesini ister. Hatta aksini düşünen, onun nazarında, kâfirdir. Ve katli dahi caizdir.

İşte 163 üncü maddenin cezasız bıraktığı hareketlerle cezalandırdığı hareketler arasında bu büyük fark vardır. Bu farkı tek cümle ile hülâsa ederek diyebiliriz ki:

163 üncü madde herhangi bir fikri değil, sadece NASCİLİĞİ (DOGMATİZMİ) cezalandırmaktadır.

Faik Muzaffer AMAÇ

---

(1) Anayasamızın, lâikliğe aykırı olan ikinci ve 26 ncı maddelerini değiştiren 1222 sayılı kanunun kabul tarihi resmî gazetede ve bütün kitaplarda 10 - Nisan - 1928 olarak gösterilmekte ise de Büyük Millet Meclisinin ZABİT CERİDESİ'nde bu tarih 9 - Nisan - 1928 Pazartesi olarak kayıtlıdır.

(2) Bu yazıdaki sahife No. ları T. B. M. Meclisi Tutanak Dergisi, Dönem: VIII, Cilt: 20 ye aittir.

APAÇIK DOSDOĞRU

TOYLUK MU, SUİNİYET Mİ?

Yazan: ADİLOGLU

Ortalıkta alabildğiine bir goşizm havası esiyor. Bu hava bunaltıcı olmaya başladı. "Hür Gençlik" dergisinin son sayısında "Kıbrıs Mitingi ve Gerçek" adlı bir yazı okuduk. Bu yazıda bir sürü lâübaliliklerden başka bir de şöyle bir itham var: Faşist temayüllü gençlerin tertiplemiş olduğu ve hükûmetin bile tasvip etmediği mitingi, biz güya medih ve sena etmişiz. Hâdise maksat ve tarih bakımından baştan aşağı tahrif ve suiniyet eseri olan böyle bir yazının "Hür Gençlik" de yer bulmuş olmasına cidden üzüldük. Çünkü biz, Kıbrısın Türkiyeye ilhakı lüzumunu müdafaa eden yazımızı bundan on beş ay evvel "Başdan" gazetesinde yayınladık. "Gerçek" de çıkan "Türk Gençliği Haklıdır" başlıklı yazı işte o, on beş ay önceki yazıdır.

"Kıbrıs Mitingi" ise iki üç aylık bir hâdisedir. Gençlere biraz daha şuurlu, dikkatli, iyi niyetli olmalarını; ve bziraz da sıra, saygı gözetmelerini tavsiye ederiz!

Belki, şu fıkrayı da bilmezsiniz:

Buğday kardeş Hicaza, hacı olmaya gidiyormuş. Arpaya demiş ki: "Arpa kardeş, ben gelinceye kadar yokluğumu hissettirtme. Ekmek ol, pide ol." Buğdağ yola düzülmüş. Fakat Arpa koşarak bağırmış: "Buğday kardeş, buğday kardeş, börek de olayım mı, baklava da olayım mı?" Buğday kardeş hiddetlenmiş: "Be birader, demiş. Doğru dürüst ekmek küreğinde dur da.."

DIŞ OLAYLAR

İNTİHAR EDEN PROFESÖR

Amerikan ediplerinden Francis O. Mathiss intihar etmeden önce şu satırları yazmıştır: "Dünyada aylardanberi süren şartlardan yeise düştüm. Ben bir sosyalistim ve milletlerarası sulhe candan inanıyorum."

İşte Amerikan demokrasisinin ve bugünkü harpçı zihniyetin başarılı sonuç'arından biri! Bir sosyalist profesöre, bütün imanına rağmen, ideali uğrunda mücadele imkân'arı bırakmayan bir demokrasi Amerikalılar için her halde bir şeref ve gurur vesilesi olmasa gerektir!

KUZEY ATLANTİK SAVUNMA PLÂNI

Tarihin kaydettiği en büyük savunma plânı on iki devlet kurmaylarının iştirakile La Haye'de yâni beynelmilel adalet mahkemesinin icrai adalet ettiği şehir civarında hazırlandı.

Bu büyük savunma p'ânı, acaba tarihin bu güne kadar eşini kaydetmediği hangi muazzam tecavüze karşıdır, Her savunma fikri bir tecavüz fkirini yaratmıyacak mıdır?

Bu sualleri cevaplandırmak vezifesi bu dünyanın mes'uliyetini sırtlarında taşıyanların vicdanlarına aittir.

İnsanlık; artık ne savunma, ne tecavüz istiyor. Harp; kapitalist ve emperyalsit nizamın zarurî neticesidir. Her şeyden önce bu azgın nizamı yumuşatmak Birleşmiş Millerler Kurulundaki sosyalist kadro'arın hedefi olmalıdır.

GOERİNG'İN HAZİNESİ

Korsanların, kralların hazinelerinden bahsedildiği zaman hayret etmemeye alışmıştık. Fakat millet uğruna canını fedaya hazır görünenlerin idealleri yerine hazinelere sahip olduklarını bilmezdik. Buna bize faşizm öğretti.

Sözüm onu, büyük Alman vatanperveri Goering'in hazinesinin ele geçtiğini bütün dünya bu hafta içinde öğrenmiş bulunuyor.

Bu hazine, Alman milletinin ıztırapları, göz yaşları ve milyonlarca Alman gencinin iskeletleri karşılığıdır. Ve nazizmin vatanperverlik, milliyetçilik anlayışında hazine sahibi olmak da vardır.

AÇIK MUHABERE:

F. M. A. - Diyarbakır: Din ve sosyalizm hakkındaki sorularınızı gelecek sayıda cevaplandıracağız. Selâm ve saygılar.

Hasan İrdesef - Ayvalık. Gazeteleriniz gönderi'miştir Teşekkürler.

Okumağa dair

Çok okuyan, okuduğunu anlayarak düşünen bir nesli sür'atle yetiştirmek zorundayız. İlkokul kademelerinden itibaren kü'tür müesseselerimizin en yükseğine kadar ve bütün vatandaşların bu yoldan sür'atle geçmeleri; bu gün kaçınılmaz bir zarurettir. Münevver zümremizin kalburüstü olanlarının gazetelerde zaman zaman garip röportajlarına şahit oluyoruz. — Okumağa vakit bulamıyorlarmış! Yeni nesli okuyamıyor'armış!

Memleket müesseseleri üzerinde fikir yürüten, söz söyliyen, bu insanların hali, sadece hüzün vericidir. Acıklıdır. Bu bir felâkettir. Bu durumu önlemek ancak ve ancak köyde veya şehirde, okulda veya fabrikada; nerede olursa olsun, bütün vatandaşlara okuma zevkini geliştirmekle mümkün olur. Demokrasi ancak bu yol ile gelişir, yer'eşir. Başka milletlerin seyyar kitaplıklar kurduğu, kitabı vatandaşın ayağına, hattâ yatağına götürdüğü bir devirdeyiz. Bilmem, san'at ve teknik alanlarında, her vatandaş seviyesine hitap eden ve hattâ kitaplıkların yer aldığı bir zamandayız. Biz de kendimizi bu gerçekten uzak tutamayız. Çok kitap okumalı, bu işi ekmek yemek, su içmek, hava almak gibi kaçınılmaz zaruretler ha'ine koymalıyız. Okumayı zevk edinmiş, okuduğunu hazmetmiş anlayışlı vatandaşlardan Türk topluluna zarar gelmez. Zararın tek taraflı, örümcek kafalı, görüş pencerelerini okumağa kapamış cahil âlimlerden! Geleceğine artık inanmak gerek.

Okuma, kendiliğinden yazmağı, yazma da hür düşünceyi sağlar. Adetleri maalesif binleri aşamıyan tercüme ve telif kitaplarımız, ancak bu yol ile yüzbinleri aşar hale gelir. Güzele, iyiye, ve doğruya bu yol ile varılır. Yurtda fikir hayatı bu yol ile gelişir. Müspet tenkid her konuda yurd mikyasında bu yol ile ö'çülü olur.

İlkokuldan itibaren, en yüksek kültür yuvalarımıza ve insan eğitimi ile meşgul olan bütün müesseselerimize varıncaya kadar; her birine günün belli saatlerinde serbest kitap okuma saatleri konulmalıdır. Bu saatlerde topluluğu meydana getiren fertlerin seviye'erine uygun bilim san'at ve teknik kitaplar okutulmalıdır. Okullarda kitap satış kooperatifleri teşkil etmeli, kitap okuma öğretmenlerden yakın teşvik görmeli, kitap sergileri, sık sık ucuz kitap satış haftaları açılmalıdır. Büyük kasaba ve şehirlerde kitap oda'arına ve köylere kadar uzanan seyyar kitaplıklara ihtiyacımız var. Velhasıl kitap en ücra köylerimize kadar en kolay girebilen şey olmalıdır. Okumağı sevelim. Okuduklarımızı an'ar hale gelelim. Zira Türk toplumunun münevverlere ihtiyacı vardır.

O. Y

İŞÇİ SINIFINA PEY SÜRENLER

Baştarafı 1 de

ket ettim. Bir emrivâki yaparak parti başkanından, elinden istifanamesini aldım. Belediye Reisi Parti Başkanı oldu. Grev kamitesi Balıkesir üzerine açlık yürüyüşü teklifimi kabul etti..

Ertesi gün, Vali Salim Gündoğan bu açlık yürüyüşünün verebileceği vahim neticeleri kavradı. Balıkesire çağırtılan şirket mümessillerine, işçi taleplerinin kabulü zaruretini bir hükûmet emri olarak bildirmek kiyasetin gösterdi.

Cumhuriyet devrinin son organize grevi de 17 gün devan ettiktensonra bu suretle sona ermiş oldu.

İki yıl sonra çıkan iş kanunu ile de yine sayın Celâl Bayar devrinde grev yasak edildi.

Anlattığım hâdiseden 16 yıl geçti. Ve Celâl Bayar, Demokrat Parti Lideri sıfatiyle Türk işçisinin haklarından, sendikalarından bahsedebilmektedir.

Bunu, Celâl Bayar'ın zhiniyet ve tefekkür sisteminde bir tekâmül olarak kabul etmeye çok mütemayiliz. Ancak, Demokrat Partinin iktisadi liberalizm anlayışı da malûmumuz olduğu için vilâyet kongresinde sarfedilen sözleri bir taktik saymaya mecburuz.

1946 da İzmirdeki beyanatiyle koskoca işçi sınıfını reddedivermiş olan Fuat Köprülü, büyük toprak beyi Adnan Menderes, mütefekkir kapitalist Fevzi Lûtfi ve korporasyoncu Samet Ağaoğlu gibi herbiri kendi sınıf şuurları ile bir değer ve mümtaziyet taşıyan zevatın erkânı harbiyelik etmekte olduğu Demokrat Partinin, işçi sınıfının menfaatlerini korumaya hevesli görünmesi, bize, tilki ile karga hikâyesini hatırlatmaktadır. Fakat karganın Lâfonteni okumuş olduğundan, acaba Demokrat Parti şeflerinin haberleri var mıdır?

liyebiliriz.

MATCH DERGİSİ YAZIYÖR

Atom araştırmalarında çalışan bilginlerin hemen hepsi sol temayüllüdür, aralarında cumhuriyetçi partiye mensup olanlar hiç yok gibidir. Ekseriyetle tuttukları siyasî Lider Wallace'dir. Bun'ar fikrî bir komünizm köprüsü üzerinde durmaktadırlar. Amerikalıların Fellov Traveler diye isimlendirdikleri bu tip, hakikî komünistlerin yol arkadaşıdır ve kolaylıkla onların hedeflerine hizmet etmeğe mütemayildir.

Alimlerin temayülü atom teorisinin tek taraflı bir sır halinde saklanmaması icap ettiği merkezindedir. Bu sır Rusya tarafından da öğrenilince bir muvazene doğacak, taarruz harbi önlenecektir diyorlar ve çalışmalar tek taraflı istikamette olduğu zaman âlim'er çalışmalarını ilerletmekte tereddüt ediyorlardı. Hattâ aralarında Oppenheimer gibi çalışmaları terk edenler olmuştu. Rusyanın sırrı öğrendiği anlaşıldığı zaman umumi bir memnuniyet ve çalışma hissi doğdu.

Bu gün de Hidrojen bombasının imâli bahsinde Amerikan müfritleriyle insanlık idealist'eri arasında buna benzer yeni bir fikir ayrılığı doğmuştur. Klod us Fuchs'un Ruslara temin ettiği malûmat Hidrojen bombasının umumi prensibinden başka uraniyumun tasfiyesi ve ilk atom bombasının montaj usulleri vardır.

A. R.

SOSYALİZMİN ANA HATLARI

Baştarafı 1 de

ise, ona en çok kâr temin eden müşteridir.

Milletlere, ölüm ve sefalet getiren harpler, kapitalist rekabetinin kâr ve menfaat hırsının mahsulüdür.

Faşsit'er ise, başka milletleri hakir görmek suretile gûya milliyetçilik taslarlar. Gerçekte ise, bunlar kendi halklarının bir avuç insan tarafından sefil ve perişan bir hale getirildiğini gördükleri halde vicdanlarında hiç bir tepki duymayan egoistlerdir.

Sosyalizm, mi'letlerin iktisadi ve siyasî esaretten ve istismardan kurtulması, millî servetlerin arttırılması, harplerle mil'etlerin sefil ve mıztarip olmaması, refah ve saadetin bütün millete yayılması, açlar ve toklardan mürekkep bir millet vakıasının yok edilmesi esaslarına dayanır.

Bir sosyaliste göre mil'et: Dil, ülke, an'ane, kültür ve iktisadı hayat beraberliğidir.

Sosyalist, bu beraberliğin devamını sağlayan ve millî refahın her gün biraz daha artmasını ve umumîleşmesini isteyen ve bu yolda çalışan bir mücahittir. Sosyalizmin en namuslu ve en samimî mücahidlerinden bir Fransız Marksistini saygı ile dinleyelim:

"Bizim enternasyonalciliğimiz, bizi milletimize ve F'ansaya asla yabancı kılamaz. Dünyanın en güzel ve en zengin mem'eketlerinden biri olan memleketimizi seviyoruz; onun mazisiyle, ışıklı tarihi ve kültürü ile iftihar ediyoruz."

"Bizim yurd sevgimiz, yurdumuzun şaşaalı an'anesine, âlicenap temayül'erine olan aşkımız; meş'alesini yüksek gayelerine kadar taşıyacak bir hale getirmek yolundaki arzumuzdur. Bizim yurd sevgimiz, hür ve mesut kılmak istediğimiz halk sevgisidir, hodbinlikleri, aç gözlülükleri ve aşağı ruhlarıyla uzun zamandanberi kötü'ükler yapan tufeyli ve milletten uzaklaşmış azlığa değil, bütün Fransızlara ait oan Fransa sevgisidir."

"Biz millî hayata herkesten fazla nüfuz etmişizdir. Şurası pek açıktır ki, bizim politikamız bütün âmilleri göz önünde tutarak, mllî hususiyetleri hesaba katan ve halk tarafından gödülen millî an'anelere dayanır. Enternasyonalizm ile, hür kılmak istediğimiz yurd sevgimiz arasında hiç bir tezat mevcut olamaz."

Sosyalizmin en büyük mücadelelerinden biri şu hedeflere karşıdır:

A — Burjuva milliyetçiliği. Çünkü bu milliyetçi'ik azınlığın millet üzerindeki hâkimiyet ve tecavüzüne yol açar, bu azınlığın menfaati icap ettirdiği zaman milliyetçiliği bir ideoolji silâhı olarak kullanmak suretiyle harplere ve binnetice kendi mi'letinin sefalet ve perişanlığına sebep olur.

B — Faşist milliyetçiliği. Çünkü bu milliyetçilik; kapitalist hâkimiyeti uğruna kendi milletinin istismarına göz yumduğu halde büyük bir şarlatanlıkla, millî dâva'ar peşinde koşar.

C — Sahte Marks'çılar, marksizm k a l p z a n l a r ı ve lar, milletin ülke, ekonomi, tarih ve kültür realitesini inkâr ederler. İşçi sınıfından milleti inkâr etmesini, millî beraberlik dışında ka'masını isterler.

Halktan, an'anelerini, millî hususiyetlerini inkâr etmesini, tekmelemesini istemek ile, an'anelerin, bu millî duyguların faşizmin eline geçmesini ve işçi sınıfı aleyhine silâh olarak kul'anılmasını kolaylaştırmış oluruz.

Bütün Türk sosyalistlerinin şiarı şu olmalıdır:

Millî duygular; bizi millete ulaştıran ana yollardır.

Bir hâtıra olarak şunu da ilâve etmek isterim: Sıkıyönetim hapishanesinde bir bayram sabahı sivil ve asker mevkuflar gelip benim elimi öpmüşler ve bayramımı tebrik etmişlerdi. Ben de kendi an'anelerimize uygun bir şeki'de mukabele etmiştim. Benim bu hareketimi aramızdaki bazı goşistler, sosyalisliğe aykırı bularak âdeta istihza ve istihfaf etmişlerdi.

Millî görenek ve duygulara karşı gösterilen bu istihfaf bana, otuz yıldanberi bu memlekette Marks'cı geçinenlerin niçin hiç bir aksiyonda tutunamadıklarının, sosyalzimin halk arasında niçin yayılamamış o'duğunun en mühim âmillerinden birini kavramağa imkân vermişti.

Bütün sosyalist arkadaşlarıma tekrar ediyirum:

Halka yaklaşamayan, sosyalizmden uzaklaşmış olur.

İÇ OLAYLAR

RUSSELL DÖRR'UN SÖZLERİ

Dünya İktisadî İşbirliği İdaresi Türkiye İcra Komitesi Başkanı Russell Dorr bir kaç gün önce Türk gazetecilerine şöyle demiş:

"Türkiyede istihsalin arttırılmasında henüz istenilen neticeler alınamamıştır. Türk çiftçisine pıratik bilgiler vermeyi, işi teoriye bırakmayıp tarlaya kadar gitmeyi istiyoruz." Bunu söy'eyen, Zıraat Bakanımız değil ırkcılarımız, milliyetcilerimiz de değil; bunu söyleyen bir Amerikalıdır!

Yine ayni zat şöyle devam etmiş:

"Türkiyede, makinelerin dağıtma işi ön plâna alınacaktır. Makineleşmeye sür'atle devam olunacaktır. Traktörlerin küçük arazi sahiplerinin e'ine geçmesi için kooperatifler kurulacak veya kira usulü, yahut da müşterek mülkiyet sistemi tatbik olunacaktır."

Bu fikri söyleyen de biz değiliz. Hele kooperatifleşmeden, müşterek mülkiyet sisteminin tatbikinden bahseden de biz değil, bir Amerikalıdır!

GERÇEK

Sahibi ve neşriyatı fiilen idare eden: Orhan MÜSTECABİ

Abone: Yıllığı 500 kr. Altı aylığı 250 kr.

Dizgi: Rıza Koşkun Matbaası No: 59 - İstanbul

İdare yeri: Ankara caddesi